

OTSUS

Vaidlustusasja number	25-26/300609
Otsuse kuupäev	11.03.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	P. DUSSMANN EESTI Osaühingu vaidlustus Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi riigihankes „Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi toitlustushange“ (viitenumber 300609) Baltic Restaurants Estonia AS-i pakkumuse edukaks tunnistamise ja Baltic Restaurants Estonia AS-i kõrvaldamata jätmise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, P. DUSSMANN EESTI Osaühing, esindaja vandeadvokaat Ott Saame Hankija, Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium, esindaja Tanel Tobro Kolmas isik, Baltic Restaurants Estonia AS, esindajad vandeadvokaat Sandor Elias ja advokaat Toomas Pugri
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. RHS § 197 lg 1 p 5 alusel:

- rahuldada P. DUSSMANN EESTI Osaühingu vaidlustus riigihankes „Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi toitlustushange“ (viitenumber 300609) osaliselt ja tunnistada kehtetuks Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumi otsus Baltic Restaurants Estonia AS-i kõrvaldamata jätmiseks.

2. RHS § 198 lg 2 alusel:

- mõista Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumilt P. DUSSMANN EESTI Osaühingu kasuks välja lepingulise esindaja kulud 960 eurot (käibemaksuta) ning riigilõiv summas 853,33 eurot, proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamisega;
- mõista P. DUSSMANN EESTI Osaühingult Baltic Restaurants Estonia AS-i kasuks välja tema lepingulise esindaja kulud 1506,66 eurot (käibemaksuta), proportsionaalselt vaidlustuse rahuldamata jätmisega.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 26.11.2025 avaldas Tallinna Mustamäe Realgümnaasium (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusega riigihanke „Tallinna Mustamäe Realgümnaasiumi toitlustushange“ (viitenumber 300609) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Alusdokumendi (Sotsiaal-ja eriteenuste erimenetluse kord) (edaspidi AD).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 18.12.2025, esitasid pakkumused 4 pakkujat, sh Baltic Restaurants Estonia AS ja P. DUSSMANN EESTI Osaühing.

2. 28.01.2026 otsusega nr 1-7/234-1 tunnistas Hankija Baltic Restaurants Estonia AS-i pakkumuse edukaks ja 28.01.2026 otsusega nr 1-7/235-1 jättis Hankija Baltic Restaurants Estonia AS-i kõrvaldamata.

3. 09.02.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) P. DUSSMANN EESTI Osaühingu (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Baltic Restaurants Estonia AS-i pakkumuse edukaks tunnistamise ja Baltic Restaurants Estonia AS-i kõrvaldamata jätmise otsustele.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 17.02.2026 kirjaga nr 12.2-10/25 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 20.02.2026 ja neile vastamiseks 26.02.2026. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha ja menetluskulude nimekirja Vaidlustaja ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitasid täiendava seisukoha Hankija ja Kolmas isik.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **P. DUSSMANN EESTI Osaühing**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

5.1. Hankija viis AD p-i 6.2 kohaselt pärast pakkumuste vastavuse kontrolli läbi pakkujate valmistatud toitade degusteerimise. Kolmanda isiku (edaspidi ka BRE) valmistatud toitu degusteeriti Hankija hankekomisjoni (edaspidi Komisjon) poolt 22.01.2026 ja Vaidlustaja (edaspidi ka Dussmann) valmistatud toitu degusteeriti Komisjoni poolt 26.01.2026. Hankija koostas pakkujate toitade hindamise kohta 28.01.2026 punktiarvestuse tabeli.

5.2. Hankija hindas 22.01.2026 toimunud Kolmanda isiku toidu degusteerimisel ja 26.01.2026 toimunud Vaidlustaja toidu degusteerimisel valmistatud toite vastuolus RHAD-iga, mistõttu andis Hankija Kolmanda isiku pakkumusele liiga palju ning Vaidlustaja pakkumusele liiga vähe väärtuspunkte. Õiguspärasel hindamisel oleks kogunud kõige enam väärtuspunkte Vaidlustaja.

5.3. AD p-i 6.2.8 kohaselt hinnatakse degusteerimise käigus:

- 1) toidu maitset ja lõhna (maksimaalne punktide arv 20);
- 2) toidu tekstuuri (maksimaalne punktide arv 20);
- 3) pakutava toidu vastavust menüüle: põhitoit, lisandid, leiva/saia valik, jook vms (maksimaalne punktide arv 20);
- 4) toidu välimust (maksimaalne punktide arv 20).

AD p-i 6.2.7 kohaselt saavad Komisjoni liikmed toidu hindamisel alandada punkte kas ühe või kahe punkti kaupa. Sealjuures tuleb igat punktide alandamist hindamislehel põhjendada.

5.4. Vead Kolmanda isiku toidu hindamisel.

Kolmanda isiku toidul tuvastasid Komisjoni liikmed kaks menüüle mittevastavust - apelsini maitsevee asemel pakuti jõhvika maitseveet ning seemnesegus pakuti mooniseemnete asemel linaseemneid. Vastavalt BRE hindamislehtedele ei olnud Komisjoni liikmete tegevus RHAD-iga kooskõlas järgmistes osades:

1) A. K BRE hindamislehel on menüüle vastavuse osas ära toodud vaid üks osundatud puudustest (maitsevee mittevastavus), kuigi objektiivselt tulnuks menüüle mittevastavuse osas maha võtta täiendav punkt ka seemnesegu mittevastavuse eest;

2) A. N.-i BRE hindamislehel on menüüle vastavuse osas ära toodud vaid üks puudus (maitsevee mittevastavus), kuid objektiivselt oleks tulnud samas maha võtta täiendav punkt ka seemnesegu mittevastavuse eest;

3) A. Kr.-i BRE hindamislehel on menüüle vastavuse osas ära toodud küll mõlemad tuvastatud puudused, kuid maha on võetud vaid üks punkt. Hanketingimused ei näe ette võimalust, et tuvastatud puuduse eest jäetakse punktid üldse alandamata.

Lisaks tekib A. Kr.-i BRE hindamislehe puhul toidu maitse ja lõhna hindamise osas küsimus, kas hindamislehte ei ole pärast hindamist muudetud.

4) J. A. BRE hindamislehel on menüüle vastavuse osas ära toodud vaid üks puudus (maitsevee mittevastavus), kuid maha oleks tulnud võtta täiendav punkt ka seemnesegu mittevastavuse eest.

5) K. U. BRE hindamislehel on menüüle vastavuse osas küll ära toodud mõlemad puudused, kuid seemnesegu mittevastavuse eest on jäetud punkt maha võtmata.

Lisaks on K. U. BRE hindamislehel toidu välimuses osas puudusena välja toodud, et lõigatud õunad on õhu käes kuivanud. Samas on jäetud osundatud puuduse eest punkt maha võtmata;

6) M. S.-i BRE hindamislehel on menüüle vastavuses osas jäetud mõlemad objektiivselt tuvastatud puudused märkimata ning punktid maha võtmata.

5.5. Korrigeerides BRE toidu hindamise arvestust ülaltoodust lähtuvalt, pidanuks BRE pakkumus toidu degusteerimise tulemusena saama kokku 75 väärtuspunkti ja kokku (koos poolfabrikaatide koguse eest antud 20 punktiga) 95 väärtuspunkti.

5.6. Vead Vaidlustaja toidu hindamisel:

1) A. K. Dussmanni hindamislehel on toidu maitse ja lõhna osas hinnatud toidu temperatuuri, mis ei ole toidu maitse ega lõhn. Toidu tekstuuri osas on hinnatud „köögiljapikkpoissi“, mis ei kuulunud hindamisele. AD p-i 6.2.1 kohaselt informeeris Hankija Vaidlustajat degusteerimiseks valitud toidust teabevahetuses 16.01.2026 RHR-i kaudu¹, et Hankija valis degusteerimiseks Vaidlustaja näidismenüüst 2. päeva menüü „Kirju kanapikkpoiss“;

2) A. N.-i Dussmanni hindamislehel on toidu maitse ja lõhna osas on leitud, et *kuskuss oli soolatu*. Soola sisaldusele kehtivad Vabariigi Valitsuse 31.08.2025 määrusega nr 60 „Nõuded laste toitlustamisele haridusasutuses, sotsiaalteenuse osutamisel ning püsi- ja projektlaagris“ (edaspidi Määrus) kehtestatud nõuded, millele Vaidlustaja toit vastas. Õiguspärane ei ole võtta maha punkte põhjendusega, et mingi toit oli hindaja arvates „soolatu“. Toidu maitse ja lõhna osa hinnatud toitu, mis üldse hindamisele ei kuulunud

¹ Sõnumi ID 1047021.

(taimekotlet). Seejuures ei ole A.N.-i põhjendus taimekotletti eest punkti mahaarvamise kohta seostatav toidu „maitse või lõhnaga“ (*Taimekotlet on imelik*).

Kokkuvõtvalt on A.N. Dussmann'i toidu maitse ja lõhna osas võetud maha kaks punkti vastuolus Riigihanke tingimustega.

Toidu teksturi osas on leitud, et *porganditükid olid väga suured, ebamugav süüa* ning arvestanud maha kaks punkti. Porganditükkide suurus ei ole hinnatav toidu tekstuurina. Toidu teksturi osas on samuti leitud, et toit oli külm, kuid seda hinnangut pole piisavalt põhjendatud (mis toit oli külm), samuti ei ole toidu temperatuur hinnatav toidu tekstuurina;

3) A. Kr. on Dussmanni hindamislehel toidu maitse ja lõhna osas leidnud, et *kuskuss oli ülikülm ja kanapikkpoiss oli leige*. Toidu temperatuur ei ole hinnatav toidu maitse või lõhnana. Toidu teksturi osas on hinnatud toitu, mis ei kuulunud hindamisele (köögiviljapikkpoiss);

4) D. P. on Dussmanni hindamislehel toidu maitse ja lõhna osas leidnud, et *kõik tundus maitsetu*. Selline põhjendus on umbmäärane ja sellest pole võimalik aru saada, mis degusteeritud toidu maitsele viga oli. Toidu teksturi osas on hinnatud toitu, mis ei kuulunud hindamisele (köögiviljapikkpoiss) Toidu välimuse etteheide, et *ei olnud eriti isuäratav*, on liiga umbmäärane ja pole võimalik aru saada, mida toidu välimusele ette heidetakse;

5) J. A. on Dussmanni hindamislehel toidu maitse ja lõhna osas leidnud, et *pikk poiss oli külm*. Toidu temperatuur ei ole hinnatav toidu maitse ega lõhnana. Samuti on ta leidnud, et *kukuruz oli maitsetu*. Selline põhjendus on umbmäärane ja pole võimalik aru saada, mis degusteeritud toidu maitsele täpsemalt viga oli. Toidu teksturi osas on leitud, et *porgand on kõva, seda ei saa isegi lõigata*. Tegemist on põhitoidu lisandina serveeritud värske porgandiga ja värske porgand ongi suhteliselt kõva tekstuuriga. Toidu välimuse osas on hinnatud toitu, mis ei kuulunud hindamisele (köögivilja kotlet);

6) K. U. on Dussmanni hindamislehel toidu maitse ja lõhna osas hinnanud toitu, mis ei kuulunud hindamisele (köögivilja kotlet). Toidu teksturi osas on leitud, et *porgand suure tükkina ebamugav süüa, paks kõva tükk*. Porgandi tükkide suurus ei ole hinnatav toidu tekstuurina. Värske porgand on juba loomulikult suhteliselt kõva tekstuuriga. Toidu teksturi osas on leitud, et *toit enamasti jahe, eriti garniiz*. Toidu temperatuur ei ole hinnatav toidu tekstuurina. Toidu teksturi osas on hinnatud toitu, mis ei kuulunud hindamisele (köögivilja kotlet);

7) M. S. on Dussmanni hindamislehel toidu maitse ja lõhna osas leidnud, et *kaste (jogurti) veidi mage* ja arvestanud seetõttu maha ühe punkti. Vaidlustaja pakutud toit oli valmistatud Määruse kohaselt. Toidu maitse ja lõhna osas on leitud, et *pikkpoiss natuke maitsetu*. Selline põhjendus on liiga umbmäärane ja ei võimalda läbipaistvalt ja kontrollitavalt mõista, mida toidule ette heidetakse.

5.7. Korrigeerides Vaidlustaja hindamise arvestust ülaltoodust lähtuvalt pidanuks Vaidlustaja pakkumus toidu degusteerimise tulemusena saama kokku 76,6 väärtuspunkti ja kokku seega (koos poolfabrikaatide koguse eest antud 20 punktiga) 96,6 väärtuspunkti.

5.8. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmine RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel on õigusvastane

5.8.1. AD p-i 3.1 kohaselt on riigihankest kõrvaldamise alused ja kvalifitseerimistingimused kehtestatud hankepassis. Hankepassis sisaldub C osas (Kõrvalejätmise alused seoses maksejõuetusega, huvide konfliktiga või ametialaste käitumisreeglite rikkumisega) jaotises „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ küsimus: *Kas ettevõtja on kogenud, et varasem riigihankeleping või võrgustiku sektori hankijaga sõlmitud varasem hankeleping või varasem kontsessioonileping on lõpetatud enneaegselt, või on määratud kahjutasu või sellega võrreldavad sanktsioonid seoses kõnealuse varasema lepinguga?*

5.8.2. RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel saab Kolmanda isiku hankemenetlusest kõrvaldamata jätmise otsust pidada õigusvastaseks, kui selles ei ole esitatud põhjendusi sättes nimetatud

4 (19)

kõrvaldamise aluse puudumise ja/või kaalutlusi aluse esinemisel siiski pakkuja usaldusväärseks pidamise kohta või hankija põhjendused või kaalutlused oleks ilmselt ebakohased. Vastavate asjaolude ilmnemisel peab hankija andma hinnangu, kas pakkuja varasemate hankelepingute rikkumised olid olulised või pidevad ning kui hankija tuvastab olulised või pidevad rikkumised, peab ta kaaluma, kas pakkuja tuleb hankemenetlustest kõrvaldada.

5.8.3. Ajakirjanduses ja Pärnu linna sotsiaalmeedia kanalil avaldatud andmete kohaselt on Kolmas isik oluliselt rikkunud Pärnu linnaga Pärnu linna lasteaedade toitlustamiseks sõlmitud hankelepingut (Pärnu Linnavalitsuse riigihange viitenumbriga 286093) ning vastavate rikkumiste eest on Pärnu linn alandanud teenuse hinda ning kohaldanud leppetrahvi.

5.8.4. Hankija otsusest Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise kohta ei nähtu, et Kolmas isik oleks esitanud Hankijale hankepassis teavet oma varasemate hankelepingute rikkumiste, sh Pärnu linnaga lasteaedade toitlustamiseks sõlmitud hankelepingu rikkumiste, kohta. Samuti ei otsusest, et Hankija oleks üldse kaalunud Kolmanda isiku varasemaid hankelepingu rikkumisi.

5.9. Kui Kolmas isik jättis Riigihanke hankepassis esitamata teabe selle kohta, et ta on esitanud Pärnu linna riigihankes viitenumbriga 292780 kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimiseks valeandmeid ja/või on jätnud sellise teabe esitamata, siis on Kolmas isik esitanud Hankijale valeandmeid RHS § 95 lg 4 p-i 9 tähenduses. Kui Hankija jättis Kolmanda isiku poolse valeandmete esitamise Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisel kaalumata, siis on Hankija rikkunud oma RHS § 96 lg 1 koos § 104 lg 6 tulenevat kohustust kontrollida pakkuja kõrvaldamise aluseid.

5.10. 20.02.2026 esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.10.1. Hankija üheks peamiseks väiteks on kokkuvõtvalt, et Vaidlustaja on andnud AD p-is 6.2.7 kasutatud mõistele *saavad* uue/vale tähenduse *peavad* ning tuletanud sellest Komisjoni liikmete kohustuse iga puuduse eest punkte alandada.

Vaidlustaja ei ole väitnud, et iga tuvastatud puuduse eest tuleb tingimata punkte alandada, kuid hanketingimused ei näe ette võimalust, et tuvastatud puuduse eest jäetakse punktid üldse alandamata.

5.10.2. Komisjoni liikmed ei olnud toidu degusteerimisel ja hindamisel täiesti vabad ning neil polnud lubatud alandada punkte suvaliselt. Läbipaistvuse ja kontrollitavuse ning p-is 2 sätestatud võrdse kohtlemise põhimõtetest tuleneb, et ühtede ja samade objektiivselt tuvastatud puuduste eest tulnuks Komisjoni liikmetel punkte alandada (või ka mitte alandada) ühte moodi. Nimetatud põhimõtete järgimise tagamiseks pidanuks Komisjoni liikmed omavahel hindamise ühtlustatud korralduses kokku leppima, sh kuidas alandada punkte objektiivselt või ka subjektiivselt tuvastatud samalaadsete puuduste eest. Eelkõige puudutab see toidu menüüle vastavuse hindamist, sest menüüle mittevastavused on objektiivselt tuvastatavad puudused. Vaidlustaja ei nõustu seisukohaga, et RHS § 3 p-ides 1 ja 2 sätestatust tulenevalt võis iga Komisjoni liige oma vabal äranägemisel otsustada, kas mingi objektiivselt olemasoleva puuduse, sh menüüle mittevastavuse eest punkte alandada või kui palju alandada või üldse mitte alandada.

5.10.3. Vaidlustaja nõustub, et Komisjoni liikmel oli õigus omal äranägemisel otsustada subjektiivselt hinnatavate toidu omaduste nagu maitse, lõhn, tekstuur ja väljanägemine ja võimalike puuduste olemasolu üle (nt kas toit oli liiga soolane või liiga mage). Samas leiab Vaidlustaja, et kui nt kaks Komisjoni liiget tuvastasid kumbki subjektiivselt, et degusteeritav toit on nende hinnangul liiga mage või liiga soolane, siis pidanuks nad alandama sellise

5 (19)

(samasisulise) puuduse eest punkte samadest põhimõtetest lähtuvalt (nt leppides Komisjonis omavahel kokku, kui palju punkte sellisel juhul alandada või mitte alandada). Komisjoni liikmele jäi ka vabadus hinnata, kas konkreetne puudus oli suur või väike ja vastavalt vähendada punkte kas ühe või kahe punkti võrra. Seda aga eeldusel, et samasugust „skaalat“ ühe või kahe punkti andmisel kohaldasid kõik Komisjoni liikmed sarnaste puuduste puhul ühte moodi.

5.10.4. Vaidlustaja on esitanud vaidlustuses oma nägemuse enda ja Kolmanda isiku toitude hindamisest, mille puhul on järgitud nii RHAD-i sätteid kui RHS § 3 p-d 1 ja 2 sisalduvaid põhimõtteid. Vaidlustaja ei välista, et võimalik on ka tema nägemusest erinev toitude hindamine, kuid igal juhul ei vasta Hankija hindamise tulemus vaidlustuses esile toodud konkreetsetel asjaoludel RHAD-i sätetele ega RHS § 3 p-dele 1 ja 2.

5.10.5. Toidu temperatuuri ja tekstuuri hindamisest

Vaidlustaja ei vaidle, et toidu temperatuur võib mõjutada toidu maitset või lõhna, kuid ei nõustu seisukohaga, et seetõttu oli Komisjoni liikmetel õigus ka toidu temperatuuri hinnata. RHAD ei näe ette ka toidu tükkide suuruse hindamist.

5.10.6. Hinnatavast menüüst

Vaidlustaja ei nõustu Hankijaga, et Vaidlustaja on väärtalt tõlgendanud Hankija 16.01.2026 sõnumit RHR-is ning et kõik pakkujad, ka Vaidlustaja, said aru, et Hankija mõtles teise päeva menüüd üldistavalt, mitte konkreetset (põhi-)toitu.

AD p-i 6.2.1 ls 2 sätestab: *Selleks valib hankija iga pakkuja poolt hankes pakutud näidismenüüst välja ühe praepäeva toidud, mida pakkuja pakub komisjoniliikmetele degusteerimiseks õpilastele pakutava koolilõuna raames ühes pakkuja poolt valitud Tallinna koolis. AD p-i 6.2.1 viimane lause sätestab, et Hankija informeerib pakkujaid degusteerimiseks valitud toitudest, komisjoni liikmete arvust ja kuupäevadest eRHR keskkonnas vähemalt viis tööpäeva ette.*

Hankija ei informeerinud Vaidlustajat „köögiviljapikkpoisi“ degusteerimisest. Ka Kolmanda isiku hindamislehtedelt ei nähtu, et peale pikkpoisi oleks hinnatud mingit teist (põhi-)toitu.

5.10.7. Hankija tunnistab vastuses vaidlustusele, et kontrollis eduka pakkuja kõrvalejätmise asjaolusid, kuid jättis need oma otsuses kaalumata. Hankija väidab samas, et tal puudus alus kahelda Kolmanda isiku usaldusväärsuses või tema selgituses, et rikkumine ei olnud oluline. Kokkuvõtvalt tunnistab Hankija, et ta piirdus varasemate hankelepingtona rikkumise tuvastamisel ja olulisuse hindamisel üksnes Kolmanda isiku selgituste uskumisega ning omalt poolt midagi täiendavalt ei analüüsinud ega kaalunud.

Hankija pidanuks ise välja selgitama (ja vajadusel Kolmandalt isikult täiendavaid selgitusi ja dokumente küsima) ning analüüsima, kas RHS § 95 lg 4 p-i 8 kontekstis oli Kolmanda isiku poolt tegemist varasema hankelepingtona olulise rikkumisega või mitte. Lisaks pidanuks Hankija oma tuvastatud asjaolud ning vastavad kaalutlused oma vastava otsuse põhjendusse ka kirja panema.

6. Hankija, **Tallinna Mustamäe Realgümnaasium**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle täies ulatuses rahuldumata järgmistel põhjustel.

6.1. Õige pole Vaidlustaja väide, et Kolmanda isiku toidu degusteerimine oli vastuolus AD-i p-i 6.2 „Degusteerimine“ tingimustega ja Hankija andis Kolmanda isiku pakkumusele liiga palju väärtuspunkte ning Vaidlustaja pakkumusele liiga vähe.

6.2. Tulenevalt AD p-ist 6.2.7 saavad Komisjoni liikmed toidu hindamisel alandada punkte, kas ühe või kahe punkti kaupa, kusjuures iga punkti alandamist tuleb põhjendada. Väär on Vaidlustaja väide, et iga puuduse eest pidi Komisjoni liige punkte alandama.

6.3. Vaidlustaja on vääralt mõistnud AD p-i 6.2.7 terminit *saavad*. Hankija hinnangul ei ole sõna *saavad* võrreldav või analoogne sõnaga *peavad*. AD p 6.2.7 piiritleb, et juhul kui punkte alandatakse Komisjoni liikme poolt, saab seda teha 1 või 2 punkti kaupa, mitte 1,5 või 1,75 punkti kaupa. Hankija ei ole RHAD-is märkinud, et Komisjoni liige peab kindlasti punkte alandama. Juhul, kui Komisjoni liige otsustab kaalutusotsuse alusel punkte mitte alandada, puudub tal ka kohustus oma otsust põhjendada. Vaidlustaja, ega teised pakkujad ei ole Hankijalt RHAD-i kohta küsinud, kuidas sõna *saavad* tuleb sisustada.

Kuna Vaidlustaja on andnud sõnale *saavad* vaidlustuses uue tähenduse - *peavad*, muutuvad Vaidlustaja hüpoteetilised järeldused vääraks.

6.4. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väidetega vigadest Kolmanda isiku toidu hindamisel.

6.4.1. Tulenevalt AD p-ist 6.2.8.3 hindab Komisjoni liige pakutava toidu vastavust menüüle: põhitoit, lisandid, leiva/saia valik, jook jms, - millest järeldub, et antud loetelu on jäätud lahtiseks. Kuna Vaidlustaja on sõna *saavad* sisustamisel eksinud, hakkab ta spekulerima Komisjoni liikmete leitud mittevastavustega ja jõuab väärade tulemuseni.

6.4.2. Degusteerimise hindamise käigus ei olnud Komisjonil kohustus hinnata alapunktides toidu vastavust menüüdes detailsusteni, vaid menüüsid tuli hinnata vastavalt AD p-ile 6.2.8.3, mis jätab Komisjoni liikmetele piisava kaalutusruumi, kas peetakse vajalikuks alandada punkte juhul, kui nt seemnesegus pakuti mooniseemnete asemel linaseseemneid.

6.4.3. Hankija ei nõustu vaidlustuse põhjendustega, kus Vaidlustaja hakkab hindama personaalselt komisjoni liikmete objektiivsust BRE hindamislehel. Hankija eesmärgiks ei olnud komisjoni moodustamine ainuüksi toitlustuseksperdistest, kes hakkavad tuvastama ilmeksimatult puuduseid, vaid Komisjoni liikmetel oli kaalutusotsuse alusel põhjendatud juhtudel õigus vajadusel punkte alandada.

6.4.4. Vaidlustuskomisjon on oma varasemas analoogses toitlustamisteenuse otsuses leidnud, et hankija määrab degusteerimise/hindamise komisjoni koosseisu ja selle, kuidas täpselt degusteerimine/hindamine läbi viiakse. Vastavalt Euroopa Kohtu otsusele C-6/15, p 29 peab hindamiskomisjonil olema vabadus oma tööd korraldada.

6.4.5. Objektiivsuse tagamiseks on Hankija AD p-is 6.2.6 kehtestanud: *Toitu hindavad komisjoniliikmed. Hindamisel eemaldatakse komisjoni poolt antud kõige kõrgem ja kõige madalam punktiskoor ning seejärel järelejäänud liikmete punktid liidetakse ning saadakse punktide keskmine. Näiteks, kui komisjonis on 5 liiget, kes on andnud järgmised punktid: 10, 8, 8, 8 ja 8, siis eemaldatakse 10 ja 8 ning järelejäänud punktide keskmine saadakse järgmiselt: $(3 \times 8) : 3 = 8$ punkti.* Hankija on teadlikult valinud Komisjoni koosseisu objektiivsuse tagamiseks erinevate tegevusvaldkondade inimesed: kooli majandusjuhataja, ühe õpilase vanema, hankespetsialisti jne.

6.5. Vaidlustaja ei saa asuda Komisjoni liikmete antud punkte alandama, tehes seda „objektiivselt“ Kolmanda isiku kahjuks ja tõlgendades sõna *saavad* vääralt.

6.6. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et tehtud on vigu Vaidlustaja toidu hindamisel.

6.6.1. Vaidlustaja leiab, et A. K. on hinnanud toidu maitse ja lõhna hindamise asemel toidu temperatuuri.

Hankija hinnangul mõjutab toidu temperatuur otseselt toidu maitset või lõhna ja Komisjoni liikmel on selle hindamise õigus. Vaidlustaja on Hankija 16.01.2026 kirja vääralt tõlgendanud. Hankija hindas kogu menüüd, mitte konkreetset toitu. Degusteerimiseks valiti Vaidlustaja näidismenüüst 2. päeva menüü „Kirju kana pikkpoiss.“ Kõik pakkujad, ka Vaidlustaja said

aru, et Hankija mõtles teise päeva menüüd üldistavalt, mitte konkreetset toitu.

6.6.2. Viidates Määrusele leiab Vaidlustaja, et A. N. on vääralt hinnanud toidu soolasisaldust. Hankija nõustub Vaidlustajaga, et Määruses on soolakogustele kehtestatud rangemad reeglid, kuid Määrus on üleminekuajaga kuni 31.08.2026. Siiski on tegu Komisjoni liikme hinnanguga, kes on oma degusteerimist parima teadmise kohaselt põhistanud nagu ka taimekotleti imelikust maitsest või tekstuuri hindamisel porganditükkide suurust nende söömise ebamugavuse tõttu või et toit on külm. Tegu oli Komisjoni liikme kaalutlusotsusega, kas alandada punkte või mitte.

6.6.3. Vastustaja annab hinnanguid ka teiste Komisjoni liikmete tegevusele, süüdistades neid eelkõige pealiskaudsuses, viidates ka Määrusele, mis jõustub lõplikult alles 31.08.2026. Hankija ei pea vajalikuks neil üksikasjalikult peatuda, kuna on piisavalt põhistanud, miks on Komisjoni liikmed oma kaalutlusotsuse tegemisel vabad ja miks on Hankija valinud käesoleva Komisjoni koosseisu.

6.6.4. Hankija ei nõustu Vaidlustaja arvamusega, et tema oleks pidanud Riigihanke võitma. Vaidlustaja on meelevaldselt korrigeerinud punkte enda kasuks, unustades ära, et Komisjon ei koosnenud toitumise ekspertidest ja et Hankija määrab degusteerimise/hindamise komisjoni koosseisu ning selle, kuidas täpselt degusteerimine/hindamine läbi viiakse RHAD-is.

6.7. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus tuleb kehtetuks tunnistada.

6.7.1. RHS § 95 lg 4 p-ist 8 tulenevalt on hankijal ettevõtte usaldusväärsuse hindamisel lubatud arvestada, kuidas on ettevõtja oma varasemaid kohustusi täitnud². Tegu on hankija kaalutlusotsusega, kusjuures hankija kaalutlusruum on avar, sest hankija vastutab hanke eesmärgi saavutamise eest ning RHS §-is 3 sätestatud põhimõtete rakendamise eest.

6.7.2. Kolmas isik on hankepassi C osas „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ vastanud varasema lepingu rikkumisega seotud küsimusele jaatavalt ning esitanud Hankijale omapoolse selgituse, mille kohaselt ettevõtjal ei esine RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohast kõrvaldamise alust. Kohtupraktika kinnitab, et isegi, kui ettevõtja poolt varasema hankelepingu rikkumine või õiguskaitsevahendi rakendamine on tuvastatud, ei ole see automaatne alus hankemenetlusest kõrvaldamiseks.

6.7.3. Hankija kontrollis eduka pakkuja kõrvalejätmise asjaolu, kuid jättis need oma otsuses kaalumata. Edukal pakkujal on Tallinnas teenindada umbes 40 lasteaeda ja kooli. Hankijal puudus alus kahelda Kolmanda isiku usaldusväärsuses või tema selgituses, et rikkumine ei olnud oluline. Hankijal puudub igasugune kahtlus, et edukas pakkuja on usaldusväärne partner ka Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasiumis ja ta ei ole põhjustanud Hankijale oma käitumisega usaldusväärsuse kadu.

6.8. 26.02.2026 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

6.8.1. Hankija jääb seisukohale, et Vaidlustaja on segamini ajanud RHAD p-i 6.2.7 sõna *saavad* ja sisustanud selle oma äranägemise kohaselt sõnaga - *peavad*. Sellest tingituna on Vaidlustaja hüpoteetilised hinnangud ja esitatud arvestuskäigud vastuolus RHAD-iga.

6.8.2. Vaidlustaja väidab vastuoluliselt, et ta pole väitnud, et iga tuvastatud puuduse eest tuleb punkte alandada ja kuid leiab samas, et hanketingimused ei näe ette võimalust, et tuvastatud

² TlnRnKo 3-21-320, p 25.

puuduse eest jäetakse (miinus)punktid üldse andmata.

RHAD p-i 6.2.7 on Hankija sisustanud üheselt: *Komisjoni liikmed saavad alandada punkte kas ühe või kahe punkti kaupa. Igat punktide alandamist peab komisjoni liige hindamislehel põhjendama.* AD p 6.2.7 kehtestab juhise, et juhul kui Komisjoni liige peab vajalikuks punkte alandada, peab seda põhjendama, mida Komisjoni liikmed on oma hindamislehtedel teinud.

6.8.3. Väär on Vaidlustaja seisukoht, et tulenevalt RHS § 3 p-ist 1 oleksid Komisjoni liikmed pidanud punkte maha võtma kindla algoritmi või grupitöö alusel.

Komisjoni liikmed ei ole väljunud RHAD-is määratletud hindamismetoodikast.

6.8.4. Hankija vastuväide Vaidlustaja seisukohtadele seoses toidu temperatuuri ja tekstuuri hindamisega.

6.8.4.1. Tulenevalt AD p-ist 6.2.8.1 oli Komisjoni liikmel õigus toidu maitset või lõhna hinnata. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et Komisjoni liikmel puudus õigus toidu maitse ja lõhna hindamisel punkte alandada põhjusel, et toit oli külm.

Vastuoluline on Vaidlustaja väide, et kuigi temperatuur võib toidu maitset ja lõhna mõjutada, siis hoolimata sellest, et toit oli külm, siis punkte selle eest alandada ei saa. Hankija jääb oma seisukoha juurde, et toidu temperatuur võib mõjutada toidu maitset või lõhna ja selle eest punktide alandamine Komisjoni liikme poolt oli asjakohane ning RHAD-is ette nähtud.

6.8.4.2. Hankija vaidleb vastu Vaidlustaja seisukohale, et RHAD p-i 6.2.8.2 alusel ei saa hinnata toidu tükide suurust. Hankija hinnangul on tekstuur ja toidu tekstuur väga lai mõiste ja ei välistada toidu tükide suuruse hindamist.

6.8.5. Hankija ei nõustu Vaidlustajaga, et kõik pakkujad ei saanud üheselt aru, et Hankija hindab teise päeva menüüd üldistavalt, mitte ainult toitu „Kirju kanapikkpoiss.“

6.8.5.1. 16.01.2026 informeeris Hankija Vaidlustajat degusteerimiseks valitud toidust, mille kohaselt valis degusteerimiseks näidismenüüst 2. päeva menüü „Kirju kanapikkpoiss“. Hankija täpsustas kõigi pakkujatega, millist menüüd täpselt hinnatakse.

6.8.5.2. Vastavalt Vaidlustaja pakkumuses esitatud kahe nädala näidismenüüle koosnes 2. päeva menüü „Kirju kanapikkpoiss“ alljärgnevalt:

Teisipäev	Lõunasöök	Koostisosad
	Kirju kanapikkpoiss (G, M, PT)	Broilerihakkliha kintsulihast värsket, riivsepi, vesi, porgand värsket, mugulsibul värsket, paprika värsket, kanamuna, must pipar, söögisool, toiduõli
Taimetoit	Köögiviljapikkpoiss (G, M, PT)	Sunkovits värsket, porgand värsket, mugulsibul värsket, vanemere urisegu (pune, basiilik, tüümian, rosmariin, majoraan), söögisool, must pipar, toiduõli, pastinaak värsket, läätsed
	Jogurtikaste tilliga	Maitsestatamata jogurt, till värsket
	Kuskuss, keedetud (G)	Kuskuss kuivaine, vesi
	Kartul, keedetud	Kartul, värsket mahe
	Kaalika-rohelise sibula salat	Kaalikas värsket mahe, roheline sibul värsket
Salatikomponendid	Hiina kapsas, mais, porgand	Hiinakapsas värsket, mais värsket külmutatud, porgand, värsket mahe
	Salatikaste	Õunamahl 100% mahl, sidrun värsket, toiduõli, söögisool, must pipar, petersell
	Seemnesegu	Kõrvitsaseemned, päevalilleseemned, seesamiseemned
	Rukkileiva- ja sepikutoodete valik (G)	
PRIA	Piimatooted (piim, keefir) (L)	
PRIA	Pirn	

6.8.5.3. 2. päeva menüü „Kirju kanapikkpoiss“ all ei mõelnud Hankija ainult kirjut kanapikkpoissi vaid kogu 2. päeva menüüd. Vaidlustaja tõi vaidlustuses välja, et „köögiviljapikkpoiss“ ei peaks kuuluma degusteerimisele, samas on Vaidlustaja vaielnud vastu Komisjoni hinnangutele „kuskussi“ soolasuse või „porganditükkide“ suuruse osas. Kui Vaidlustaja sai tõesti aru, et degusteerimisel hinnatakse ainult „kirjut pikkpoissi“, siis oleks Vaidlustaja pidanud ülejäänud päevamenüü (kuskuss, porgand, jne) kohta samuti väitma, et need ei kuulu degusteerimisele, mida Vaidlustaja ei teinud.

6.8.5.4. Komisjoni liikmed said degusteeritavaid toite ja jooke endale valida vastavalt oma tahtele. „Köögiljapikkpoissi“ ei ole põhjust käsitleda teistest toitudest (nt kuskussist) erinevalt. Praktikas tõstavad lapsed iseteenindusletis igal päeval endale komponente kokku.

6.8.5.5. Hankijale jääb arusaamatuks, et kui Vaidlustaja sai tõesti aru, et Komisjon soovib degusteerida ainult „Kirjut kanapikkpoissi“, siis miks muutis Vaidlustaja degusteerimise puhul ära terve päeva menüü, mitte ainult konkreetset komponenti/toitu („Kirju kanapikkpoiss“). Hankija hinnangul teadis Vaidlustaja täpselt, millist menüüd hinnatakse.

6.8.6. Hankija ei nõustu Vaidlustaja seisukohtadega seoses Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmisega.

6.8.6.1. Vaidlustaja küll mõnab, et Hankijal ei teki kaalutusõigust pakkuja kõrvaldamiseks, kui väidab, et täidetud ei ole RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud tingimused ja Hankija on jätnud välja selgitamata ja analüüsimata, kas Kolmanda isiku konkreetne rikkumine on oluline. Hankijal ei teki kohustust kasutada RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel kaalutusõigust, kui täidetud ei ole sätte eeldused, st Hankija ei saa asuda kaaluma pakkuja kõrvaldamist või kõrvaldamata jätmist, kui pakkuja ei ole oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu või hankelepingu olulist tingimust, mille tulemusena on rakendatud õiguskaitsevahendeid.

6.8.6.2. Kuna täidetud ei olnud RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis ning Kolmas isik on esitanud Hankijale selgituse ning Hankija on asjaolusid kontrollinud ja jõudnud järeldusele, et rikkumine oli väheoluline, siis puudus Hankijal ka vajadus kaaluda selle sätte rakendamise või mitte rakendamise eeldusi või asuda kaaluma neid kõrvaldamata jätmise otsuses.

7. Kolmas isik, **Baltic Restaurants Estonia AS**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Vaidlustaja etteheited nii Kolmanda isiku kui Vaidlustaja enda toidu degusteerimisel läbi viidud hindamise kohta põhinevad Vaidlustaja välja mõeldud lisakriteeriumidel. RHAD-is oli antud üldine suunis ja skaala, kuidas toitude degusteerimisel hindepunkte antakse ning neist piiridest ei ole Komisjoni liikmed väljunud.

7.2. Kolmanda isiku toitude degusteerimise kontekstis leiab Vaidlustaja, et iga väidetava menüüle mittevastavuse eest tulnuks maha võtta üks hindepunkt. Vaidlustaja viitab AD p-ile 6.2.7 ning leiab, et Komisjoni liikmetel ei olewat võimalik jätta tuvastatud „puuduse“ eest punkte üldse alandamata. Seeläbi leiab Vaidlustaja, et kuna Kolmanda isiku toidu degusteerimisel ja hindamisel alandas komisjoniliige K. U. punkte selle eest, et apelsini maitsevee asemel pakuti jõhvika maitsevett ning et seemnesegus pakuti mooniseemnete asemel linaseemneid, pidanuks kõik komisjoni liikmed maha võtma „pakutava toidu vastavuse eest menüüle“ vähemalt kaks punkti 20-st (iga väidetava erinevuse eest menüüga ühe punkti). Samuti esitab Vaidlustaja läbivalt etteheiteid väidetavatele vigadele enda toidu hindamisel.

7.3. Kohtupraktika kohaselt, mida üldisemad on hindamiskriteeriumid ja hindamismetoodika, seda avaram on Hankija hindamisruum. Hindamiskriteeriumid peavad võimaldama objektiivset hindamist, kuid hindamisel ei saa subjektiivsust kunagi täielikult välistada. Vaidluse korral hindamise põhjendatuse üle saab Hankija otsuse põhjendusi kohtumenetluses täpsustada. Kui Vaidlustaja ei olnud nõus AD p-idega 6.2.7-6.2.8 toidu degusteerimise hindamismetoodika sisu või täpsusastmega, tulnuks tal RHAD õigeaegselt vaidlustada.

7.4. Vaidlustaja etteheited ei vasta RHAD-i hindamismetoodikale.

Ebaõige on Vaidlustaja järeldus, et Hankijal puudus Kolmanda isiku toidu tuvastatud

10 (19)

väidetava „puuduse eest“ õigus jätta punkte üldse alandamata või et iga puuduse, nt erinevuse eest menüüga, tulnuks maha võtta vähemalt üks punkt. AD p-is 6.2.7 on Hankija seadnud üksnes alandatavate punktide sammu (kas -1 punkt või -2 punkti). Hankija ei ole AD p-is 6.2.7 võtnud kohustust kuitahes formaalse või „pisemagi“ vea puhul ilmtingimata punkte alandada. Samuti ei ole AD p-is 6.2.7 kohustust iga „puuduse“, k.a iga erinevuse eest menüüga ühe punkti maha võtta. Hankija on jätnud enesele (Komisjoni liikmetele) ulatusliku valikuõiguse, mida ta üleüldse „puuduseks“ kvalifitseerib ja kui oluliseks ta vastavalt kvalifitseeritud „puudust“ peab (alandades selle eest kas null, üks või kaks punkti).

7.5. Vaidlustaja ei väida, et Hankija oleks hinnanud degusteeritud menüüsid ebavõrdselt või kohaldanud erinevaid tingimusi erinevate pakkujate menüüde suhtes erinevalt. Niisugune väide oleks ka sisuliselt ebaõige. Nii on näiteks Vaidlustaja puhul Komisjoni liige A. Kr. *toidu maitse ja lõhna* hindamisel märkusena välja toonud, et Vaidlustaja pakutud tee oli kibe ja maitsetu, kuid Vaidlustaja pakkumuses selle eest punkte ei ole alandatud. Niisiis nähtub nii Vaidlustaja kui Kolmanda isiku hindamislehti võrreldes nähtub, et Hankija ei ole pidanud vajalikuks iga välja toodud märkuse puhul automaatselt punkte alandada.

Seega ei ole õige Vaidlustaja järeldus, et igasugune märkuste real välja toodud asjaolu peab ilmtingimata kaasa tooma vähemalt ühe punkti alandamise. Niisamuti ei saa AD p-i 6.2.7 alusel teha järeldust, et ühe Komisjoni liikme poolt konkreetse asjaolu „puudusena“ märkimine ja selle alusel punkti alandamine tähendaks automaatselt seda, et kõik teised Komisjoni liikmed pidanuks sama asjaolu samadel põhjustel üles märkima ja sealjuures sama palju punkte alandama. Vaidlustaja ei ole kokkuvõttes näidanud, et Kolmanda isiku toidu degusteerimisel oleks hindamisel väljutud AD p-ide 6.2.7-6.2.8 piirest. Kolmanda isiku pakkumus kogus õigustatult kõige enam väärtuspunkte ning selle edukaks tunnistamise otsus on õiguspärane.

7.6. Vaidlustaja etteheited enda toidu degusteerimisel läbi viidud hindamise väidetavatele puudustele põhinevad samuti Vaidlustaja enda välja mõeldud alternatiivsel hindamismetoodikal. Vaidlustaja ei ole näidanud, et tema toidu degusteerimisel oleks hindamisel väljutud AD p-ide 6.2.7-6.2.8 piirest.

Arusaamatu on Vaidlustaja etteheide, et Komisjon ei oleks tohtinud alandada punkte selle eest, et Vaidlustaja pakutud toit oli mage / maitsetu / soolatu, kuna uuest kooliaastast kehtivad soolasisaldusele uued nõuded. Vaidlustaja ei ole välja toonud, millest tulenevalt Vaidlustaja arvates Komisjoni liikmed hindasid toite vastuolus Määruses sätestatud nõuetele.

7.7. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus on õiguspärane. Vaidlustaja oletused RHS § 95 lg 4 p-ides 8 ja 9 toodud kõrvaldamise aluste (olulised hankelepingu rikkumised ja valeandmete esitamine) esinemisest ei vasta tegelikkusele.

7.7.1. RHS § 95 lg 4 p 9 kõrvaldamise alus ei ole täidetud.

Kolmas isik ei ole jätnud andmeid esitamata ega ole esitanud Hankijale valeandmeid. Kolmas isik vastas hankepassis esitatud sanktsioonide kohaldamise küsimusele korrektselt ja esitas ka vastava selgituse.

7.7.2. RHS § 95 lg 4 p-i 8 kõrvaldamise alus ei ole täidetud.

Vaidlustaja viitab vaidlustuses, et ajakirjanduses ja sotsiaalmeedias kajastati Kolmanda isiku väidetavaid minetusi Pärnu linna lasteaedades toitlustusteenuse osutamisel hankelepingu täitmise esimestel päevadel ning Vaidlustaja leiab, et tegemist olevat hankelepingu olulises ulatuses rikkumisega, mille eest alandati teenuse hinda ja kohaldati leppetrahvi RHS § 95 lg 4 p-i 8 tähenduses. Hankija polevat aga Kolmanda isiku kõrvaldamist kaalunud, mistõttu Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus on õigusvastane.

7.8. Vaidlustaja arvab ekslikult, et kui varasema hankelepingu raames on Kolmanda isiku suhtes mistahes õiguskaitsevahendit rakendatud, on RHS § 95 lg 4 p-i 8 eeldused täidetud ja seeläbi on tekkinud Hankijal juba kaalumiskohustus, kas pakkuja kõrvaldada või mitte. See ei vasta tõele.

RHS § 95 lg 4 p 8 sätestab, et hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.

Kolmas isik on oma pakkumuses põhjendanud, miks RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseis ei ole täidetud.

7.9. Vaidlustuses pole põhjendatud, et väidetavad „rikkumised“ üldse RHS § 95 lg 4 p-i 8 kohaldamisalasse kuuluvad. Vaidlustaja rajab oma argumentatsiooni üksnes tõigale, et ilmselt on Kolmas isik esitanud Hankijale valeandmeid ja seeläbi ei ole Hankija saanud isegi võimalust hinnata RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisu täitmist. Niisugune oletus ei vasta tõele. Hankija ei ole teinud Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsust teadmatult.

7.10. 26.02.2026 esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

7.10.1. Vaidlustaja toob oma toidu degusteerimise etteheidete aluseks oleva AD p-i 6.2.7 tõlgendusena, et iga tuvastatud puuduse eest ei tule tingimata punkte alandada vaid et hanketingimused ei nägevat ette võimalust, et tuvastatud puuduse eest jäetakse punktid üldse alandamata. Punktide alandamata jätmise võimaluse puudumine ongi olemuslikult kohustus punkte alandada. Kuna ka Vaidlustaja hinnangul ei tulene AD p-ist 6.2.7 Hankija kohustust tuvastatud puuduse eest punkte alandada, tähendab see ühtlasi ka seda, et ka Vaidlustaja hinnangul oli Hankijal õigus jätta tuvastatud puuduse eest punkte alandamata.

7.10.2. Kolmas isik ei nõustu Vaidlustajaga, et RHS § 3 p-is 1 sätestatud põhimõtete kohaselt tulnuks Komisjonil välja töötada „skaala“, mille alusel pidanuks ühtede ja samade puuduste eest Komisjoni liikmed punkte alandama ühte moodi. RHAD-is on hindamiskriteeriumid välja toodud ja nendest Komisjoni liikmed ka lähtusid. Hindamiskriteeriume ei ole võimalik tõlgendada nii, et igal Komisjoni liikmel puudunuks õiguspärane võimalus jõuda toidu degusteerimisel RHAD-is sätestatud hindamiskriteeriumide piires teistest Komisjoni liikmetest erinevatele tulemustele.

Vaidlustaja arusaam toidu degusteerimisest paistab olevat selline, et igal Komisjoni liikmel puudub eraldiseisev valikuvabadus ja õiguspärane võimalus teistest Komisjoni liikmetest toitu erinevalt hinnata. Vaidlustaja üritab välistada subjektiivsust olukorras, kus seda välistada ei ole võimalik. Samuti devalveerib niisugune lähenemine iga Komisjoni liikme poolt individuaalselt tuvastatud ja iseenda poolt maitstust ja tuvastatust lähtuvat kvalitatiivset hindamismeetodit tervikuna. Võimalik ei ole luua skaalat, mis erinevate isikute individuaalset maitsemeelt lõpuni objektiivselt ja kontrollitavalt ühtlaseks muudaks.

7.10.3. Vaidlustaja möönab, et toidu temperatuur võib küll mõjutada toidu maitset või lõhna, ent leiab siiski, et Komisjoni liikmetel ei olnud õigust toidu temperatuuri hinnata.

Niisugune käsitus on arusaamatu. Kui Komisjoni liige on toidu maitse ja lõhna hindamiskriteeriumi juures alandanud punkte selle eest, et toit oli liiga külm, viitab temperatuuri tõttu punktide alandamine ühemõtteliselt sellele, et liiga külmal toidul oli negatiivne mõju toidu maitsele ja/või lõhnale.

7.10.4. Vaidlustaja leiab, et kui Hankija teavitas Vaidlustajat „kirju kanapikkpoisi“ degusteerimisest, siis Komisjoni liikmed pidanukski üksnes seda konkreetset toitu hindama.

AD p-i 6.2.1 kohaselt kuulusid degusteerimisele ühe praepäeva toidud tervikuna (s.o kõik, mis nimetatud praepäeva menüüs on välja toodud), mitte üks konkreetne (põhi)toit, nagu

Vaidlustaja väidab. Kolmas isik leiab, et on tõenäoline, et vaidlusalune „köögivilja pikkpoiss“ oli Hankija valitud Vaidlustaja näidismenüü 2. päeva menüü hulgas. Järelikult oli Komisjoni liikmetel õigus „köögivilja pikkpoissi“ degusteerimisel hinnata.

7.10.5. Vaidlustaja leiab, et Hankija kaalumise õiguspärasus ei ole kontrollitav, kuna Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsuses ei ole kaalutlusi välja toodud ning Hankija olevat vaidlustusmenetluses tunnistanud, et ta omalt poolt kaalumist läbi ei viinudki ning piirdus üksnes Kolmanda isiku selgitusega, et tegemist ei ole olulise rikkumisega.

Ebaõige on seisukoht, justkui Hankijal lasunuks positiivse otsuse langetamisel eriline motiveerimisstandard, mille puudumine tooks iseenesest kaasa Hankija otsuse õigusvastasuse. Vaidlustuskomisjoni praktika kohaselt olukorras, kus hankija otsus on positiivse sisuga, ei lasu hankijal kuigi kõrget põhjendamiskohustust, sealjuures piisab tõdemusest, et vastuolu ei esine. Järelikult asjaolu, et Hankija Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsustamisel nentis kõrvaldamise aluse puudumist, ei too iseenesest kaasa Hankija otsuse õigusvastasust.

7.10.6. Hankija ei ole vaidlustusmenetluses tunnistanud, et ta mingisugust kaalumist läbi ei viinud. Isegi juhul, kui Hankija ei oleks võtnud seisukohta Kolmanda isiku varasema hankelepingu väidetava rikkumise „olulisuse“ osas, on ta vaidlustusmenetluses esitanud kaalutlused oma siseveendumuse kujunemisest, et Kolmas isik on Hankija jaoks igati usaldusväärne lepingupartner.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

8. Hankija korraldab Riigihanget sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusena. RHS § 126 lg-de 2 ja 7 koosmõjus peab Hankija sellise menetluse läbiviimisel järgima enda poolt riigihanke alusdokumentides määratud menetluskorda ja riigihanke korraldamise üldpõhimõtteid, võttes arvesse sotsiaal- ja eriteenuste eripärasid. Seega ei ole RHS 2. ptk-s hankemenetluse kohta sätestatud menetlusreeglid sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluses automaatselt ja otse kohaldatavad, va üksikud erireeglid.

Käesoleval juhul on Hankija kehtestanud erinevatest dokumentidest (sh AD) koosneva sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse korra.

9. Vaidlustaja on seisukohal, et õigusvastased on Hankija otsused Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks ning Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks.

Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsus

10. Vaidlustaja hinnangul on Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks õigusvastane, kuna Vaidlustaja ja Kolmanda isiku pakkumuste hindamine hindamiskriteeriumi „Degusteeritav toit“ (väärtuspunktide osakaal 80) (edaspidi Degusteerimiskriteerium) alusel oli õigusvastane, mille tulemusena Vaidlustaja pakkumus sai põhjendamatult vähe ning Kolmanda isiku pakkumus põhjendamatult palju väärtuspunkte.

11. Sisuliselt seisneb vaidlus pakkumuste hindamise üle Degusteerimiskriteeriumi alusel selles, millised olid degusteerimist läbi viiva Komisjoni (Komisjoni liikmete) õigused toitude hindamisel ning kas Komisjoni liikmed kasutasid neid õigusi põhimõtteliselt õigesti.

12. Degusteerimiskriteeriumi rakendamise kord on kehtestatud sisult analoogsetena RHAD dokumendis Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad ning AD osas 6.2 Degusteerimine (AD p-id 6.2.1- 6.2.8.4)³.

³ Käesolevas otsuses on viidatud üksnes AD asjakohastele punktidele.

Hankija tegevus toidu degusteerimisel (käesolevat vaidlust puudutavas osas) on kehtestatud AD-s järgmiselt:

1) AD p 6.2.1: *Pärast pakkumuste vastavuse kontrolli viib hankekomisjon läbi degusteerimise. Selleks valib hankija iga pakkuja poolt hankes pakutud näidismenüüst välja ühe praepäeva toidud, mida pakkuja pakub komisjoniliikmetele degusteerimiseks õpilastele pakutava koolilõuna raames ühes pakkuja poolt valitud Tallinna koolis. Degusteerimisi hakatakse läbi viima pärast pakkumuste (mitte)vastavaks tunnistamise otsuse vaidlustusaja lõppemist. Hankija informeerib pakkujaid degusteerimiseks valitud toitudest, komisjoni liikmete arvust ja kuupäevadest eRHR keskkonnas vähemalt viis tööpäeva ette;*

2) AD p 6.2.6: *Toitu hindavad komisjoniliikmed.[---];*

3) AD p 6.2.7: *Komisjoniliikmed saavad alandada punkte kas ühe või kahe punkti kaupa. Igat punktide alandamist peab komisjoniliige hindamislehel põhjendama;*

4) AD p 6.2.8: *Degusteerimise käigus hinnatakse:*

6.2.8.1. *toidu maitset ja lõhna (maksimaalne punktide arv 20);*

6.2.8.2. *toidu tekstuuri (maksimaalne punktide arv 20);*

6.2.8.3. *pakutava toidu vastavust menüüle: põhitoit, lisandid, leiva/saia valik, jook vms (maksimaalne punktide arv 20);*

6.2.8.4. *toidu välimust (maksimaalne punktide arv 20).*

RHAD dokumendist Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad tulenevalt on AD p-ides 6.2.7 ja 6.2.8 (ja selle alapunktides) kehtestatud Degusteerimiskriteeriumi hindamismetoodika kirjeldus. Puudub vaidlus, et AD eeltoodud punkte ei ole RHS-iga ettenähtud korras vaidlustatud ning nende kohta ei ole Hankijalt hankemenetluses selgitusi küsitud.

13. Ükski menetlusosaline ei ole väitnud, et lisaks eeltoodule oleks RHAD-is veel mõni nõue, millest Komisjoni liikmed oleksid pidanud toidu hindamisel Degusteerimiskriteeriumi alusel lähtuma, küll aga leiab Vaidlustaja, et Komisjoni liikmed oleksid pidanud enne hindamise alustamist omavahel kokku leppima hindamise ühtlustatud korralduse, sh kuidas alandada punkte subjektiivselt või objektiivselt tuvastatud samalaadsete puuduste eest.

Vaidlustuskomisjon leiab, et isegi kui mingite ühtsete hindamispõhimõtete kokkuleppimine Komisjoni liikmete poolt oleks olnud mõistlik, ei tulene sellist kohustust RHAD-ist ega RHS-ist, mistõttu selle tegemata jätmist ei saa pidada õigusvastaseks ning hankemenetluse praeguses etapis ei saa Vaidlustaja hakata esitama nõudeid sellele, kuidas Komisjoni liikmed oleksid pidanud või ei oleks pidanud hindamisel käituma. Kui pakkuja leidis, et AD ei ole toidu degusteerimise nõuete osas piisavalt selge, oleks tulnud vaidlustada RHAD-i selleks ettenähtud tähtjal. Seda Vaidlustaja ei teinud.

14. Ei saa olla vaidlust, et tulenevalt AD p-ist 6.2.6 hindavad toitu Komisjoni liikmed ning kuivõrd täpsemaid reegleid kehtestatud ei olnud, tuleb lähtuda sellest, et nad pidid arvestama Degusteerimiskriteeriumi hindamismetoodikat (AD p-te 6.2.7 ja 6.2.8) ning olid muus osas olid nad oma otsustes vabad.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kuna Hankija selgituse kohaselt valiti Komisjoni teadlikult väga erineva taustaga inimesi, mitte toitlustuseksperthe, ei saa Komisjoni liikmetelt eeldadagi ühesugust lähenemist või teaduslikult ja juriidiliselt täpseid formuleeringuid, mille puudumisele või kohatisele vastuolulisusele hindamislehtedel Vaidlustaja vaidlustuses tähelepanu juhib.

15. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Degusteerimiskriteerium on ilmselgelt subjektiivse iseloomuga, mida RHS iseenesest ei välista. On ilmne, et erinevad on inimeste maitsemeeled, see, mis kellelegi meeldib ja mis mitte ning ka kriitikameel, ehk eri inimesed hindavad objektiivselt võttes ühte ja sama puudust erineva rangusega. Toitude hindamisel Degusteerimiskriteeriumi alusel seisneb metoodika selles, et Komisjoni liikmete keskmisele hinnangule vastava adekvaatse tulemuse annab kokku 7 Komisjoni liikme poolt degusteeritud toitudele antud hindepunktide kogusumma, mis on saadud AD p-is 6.2.6 kehtestatud korda

arvestades (*hindamisel eemaldatakse komisjoni poolt antud kõige kõrgem ja kõige madalam punktiskoor ning seejärel järelejäänud liikmete punktid liidetakse ning saadakse punktide keskmine*).

16. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et AD p 6.2.7 kehtestab hindamisel punktide alandamise sammu (1 või 2 kaupa) ning sellest ei tulene kohustust, et iga puuduse eest peab Komisjoni liige punkte kindlasti alandama. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja seisukohaga, et ka nn objektiivsete puuduste puhul - eelkõige mittevastavused BRE menüüs maitsevee ja seemneseгу osas - pidid kõik Komisjoni liikmed arvestama mõlema puuduse eest maha vähemalt ühe punkti. Sellist nõuet AD-s ei ole ega ole Hankija hankemenetluses pakkujatele ka ühelgi muul ajahetkel mõista andnud, et Komisjoni liikmel selline kohustus on.

17. Vaidlustuskomisjon tutvus kõigi Komisjoni liikmete hindamislehtedega (nii BRE, kui Dussmanni omadega), ning leiab, et kuigi hinnangutes on suuri erinevusi, vastavad nad kokkuvõttes AD-s kehtestatud korrale ning nende koondina kujuneb võrdlemisi objektiivne pilt Komisjoni liikmete hinnangust degusteeritud Vaidlustaja ja Kolmanda isiku toitudele, millele lõppkokkuvõttes tuginevad pakkumustele Degusteerimiskriteeriumi alusel antud punktid.

Vaidlustuskomisjon ei saa asuda Komisjoni liikmete hindamislehtedel antud hinnanguid ja alandatud punkte Vaidlustaja poolt vaidlustuses välja toodud konkreetsetes osades ümber hindama, sest siis asuks vaidlustuskomisjon Komisjoni asemel ise pakkumusi Degusteerimiskriteeriumi alusel hindama. Ka objektiivselt ei ole kuidagi võimalik tagantjärele kindlaks teha, kas mõnele Komisjoni liikmele tundus toit põhjendatult *soolatu* või selle maitse *imelik*, kas mõni toit oli *maitsetu* või *polnud eriti isuäratav*. Samuti pole AD-s ega mujal RHAD-is kehtestatud mingit nõuet, millise täpsusega peaksid Komisjoni liikmed enda poolt punktide mahaarvamist põhjendama.

Vaidlustuskomisjoni kontroll Komisjoni tegevuse üle on väga piiratud olukorras, kus nõuded, millest Komisjoni liikmed peavad juhinduma, peaaegu puuduvad.

18. Käsitlemata üksikute Komisjoni liikmete hinnanguid degusteeritud toitudele, esitab vaidlustuskomisjon siiski järgmised seisukohad.

18.1. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Komisjon võis hinnata üksnes Dussmanni näidismenüüs nimetatud kirjut kanapikkpoissi, mitte aga (taimetoitu) köögiviljapikkpoissi.

AD p-i 6.2.1 kohaselt [degusteerimiseks] *valib hankija iga pakkuja poolt pakutud näidismenüüst välja ühe praepäeva toidud [---]*. Seega on juttu nimelt toitudest (mitmuses), mitte toidust (ainsuses).

16.01.2026 RHR-i kaudu Vaidlustajale saadetud teates (Sõnumi ID 1047021) on Hankija mh märkinud: *Valisime degusteerimiseks Teie näidismenüüst 2. päeva menüü „Kirju kanapikkpoiss“*. Eesti keele seletava sõnaraamatu kohaselt on menüü - toitude ja jookide loend, toiduvalik⁴.

Vaidlustuskomisjon leiab, et AD p-ist 6.2.1, mille kohaselt valitakse välja *ühe praepäeva toidud* ning Hankija 16.01.2026 teavitusest, milles nimetatakse *2. päeva menüüd „Kirju kanapikkpoiss“* nähtub selgelt, et degusteerimisele kuulus mitte üksnes üks toit - kirju kanapikkpoiss - vaid kogu Dussmanni pakkumuses esitatud näidismenüü 2. päeva menüü (vt käesoleva otsuse p 6.8.5.2), sh köögiviljapikkpoiss, mis oli vaieldamatult Dussmanni näidismenüü 2. päeva menüüs.

18.2. Erinevalt Vaidlustajast leiab vaidlustuskomisjon, et toidu maitse ja lõhna hindamisel on aktsepteeritav viidata ka sellele, et toit oli *külm*, *ülrikülm* või *leige*, ehk toidu temperatuurile.

⁴ [EKSS] "Eesti keele seletav sõnaraamat" 2009.

On ilmne, et sooja toiduna mõeldud toit ei ole külmana väga paljudele inimestele maitsev. Kui oli vastupidi, ehk Komisjoni liikmele nt külm pikkpoiss väga maitsev, ei oleks ta ilmselt hakanud punkte alandama põhjendusega, et see oli külm. Nagu juba eespool öeldud, ei ole RHAD-is kehtestatud, millise täpsusega tuli komisjoni liikmetel oma põhjendused esitada, seega ei ole vaidlustuskomisjoni arvates põhjendatud, et nt lause *toit ei olnud maitsev, sest oli külm*, oleks aktsepteeritav hinnanguna toidu maitsele, kuid lause *toit oli külm*, mitte.

18.3. Hinnang, et toit *oli soolatu* või *mage* on Komisjoni liikme subjektiivne hinnang. Seda, kas degusteerimisel proovitud toit oli tõepoolest valmistatud vastavalt Määrusele või mitte, ei ole võimalik tagantjärele kuidagi kontrollida, nagu ka suurt osa teistest Vaidlustaja esitatud etteheidetest Komisjoni liikmete hinnangutele.

19. Eeltoodust tulenevalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Kolmanda isiku ja Vaidlustaja pakkumuste hindamisel Degusteerimiskriteeriumi alusel on Komisjon lähtunud AD-s kehtestatud hindamismetoodikast ning sellest tulenevalt on Kolmanda isiku ja Vaidlustaja pakkumustele väärtuspunktide omistamine Degusteerimiskriteeriumi alusel RHAD-iga kooskõlas. Seega vastab Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks RHS 117 lg-le 1 ja RHAD-ile ning alused selle kehtetuks tunnistamiseks puuduvad.

Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsus

20. Vaidlustaja on seisukohal, et Hankija oleks pidanud Kolmanda isiku kõrvaldama, kuna tema puhul esinesid RHS § 95 lg 4 p-is 8 ja/või p-is 9 sätestatud kõrvaldamise alused.

21. RHS § 95 lg 4 p 8 sätestab, et [Hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja:] *kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingu olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganetud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi.* Vaidlustaja leiab, et Kolmas isik võis jätta hankepassis esitamata andmed selle kohta, et on rikkunud Pärnu Linnavalitsuse riigihanke „Pärnu linna Lasteaedade toitlustusteenus“ (viitenumber 286093) tulemusel sõlmitud hankelepingu (edaspidi Pärnu leping) ning selle tulemusena on tema suhtes rakendatud sanktsioonid ning juhul kui ta need andmed Hankijale siiski esitas, ei ole Hankija kaalunud Kolmanda isiku kõrvaldamist RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel, mistõttu Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise otsust tuleb pidada õigusvastaseks.

22. Vaidlustuskomisjon märgib, et hankepassi III osa jaotise C p-is „Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid“ on Kolmas isik vastanud jaatavalt küsimusele: *Kas ettevõtja on kogenud, et varasem riigihankeping või võrgustiku sektori hankijaga sõlmitud varasem hankeping või varasem kontsessioonileping on lõpetatud enneaegselt, või on määratud kahjutasu või sellega võrreldavad sanktsioonid seoses kõnealuse varasema lepinguga?* Samas on Kolmas isik märkinud, et hankepassis ettenähtud ruum (4000 tähemärki) ei võimalda esitada selgitust, mis on aga esitatud pakkumuses eraldi manusena.

Kolmanda isiku pakkumuses on põhjalik selgitus (edaspidi Selgitus), mis esitab Kolmanda isiku seisukoha seoses Pärnu lepingu rikkumisega ning Pärnu Linnavalitsuse esitatud leppetrahvinõudega. Seega ei ole õige Vaidlustaja oletus, et Kolmas isik võis jätta oma hankepassis esitamata andmed varasema hankelepingu (Pärnu leping) rikkumise ning selle tulemusel rakendatud sanktsioonide kohta.

23. Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmise, sh arvestades RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud aluseid, on Hankija jätnud täielikult põhjendamata. 28.01.2026 otsuse nr 1-7/235-1 p-is 1 on Hankija (viitega riigihanke eest vastutavaks määratud isiku 27.01.2026 protokollile) märkinud: *Jätan eduka pakkuja Baltic Restaurants Estonia AS (registrikood 11391363)*

sotsiaal- ja eriteenuste erimenetlusest kõrvaldamata, kuna pakkujal puuduvad riigihankest kõrvaldamise alused. Hankija otsuses viidatud 27.01.2026 protokollis (koostatud RHR-i vormil) on tingimuse Ennetähtaegne lõpetamine, kahjutasu või võrreldavad sanktsioonid kohta märgitud lakooniliselt: Vastab tõendite alusel.

24. Vaidlustuskomisjon märgib, et pakkuja kõrvaldamine või kõrvaldamata jätmine varasemate hankelepingtona seotud rikkumiste olemasolul toimub kaalutlusõiguse alusel. Olukorras, kus eelnevalt sõlmitud hankepingu(te) rikkumised on tuvastatavad, on hankija kaalutlusotsusega tegemist nii negatiivse otsuse korral (rikkumine täidab RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisu, pakkuja ei ole hankija hinnangul usaldusväärne ja pakkuja otsustatakse kõrvaldada) kui ka soodustava otsuse korral (rikkumine ei täida konkreetsetel asjaoludel hankija hinnangul RHS § 95 lg 4 p-i 8 koosseisu, millisel juhul tehakse otsus kõrvaldamise aluste puudumise kohta pakkujal, või ei ole pakkuja kaotanud hankija hinnangul usaldusväärset vaatamata sellele, millisel juhul tehakse otsus pakkuja kõrvaldamata jätmise kohta). RHS § 98 lg 4 p 8 paneb hankijale igal juhul kohustuse hinnata hankepingu(te) rikkumise asjaolusid.

Käesoleval juhul ei ole Hankija esitanud vähimaidki sisulisi kaalutlusi ei hankemenetluses vormistatud dokumentides ega ka vaidlustusmenetluses.

25. Vaidlustuskomisjon leiab, et olukorras, kus Kolmas isik esitas oma hankepassis ja Selgituses andmed Pärnu lepingu rikkumis(t)e olemasolu ja Pärnu Linnavalitsuse rakendatud leppetrahvi kohta, pidi Hankija andma hinnangu vähemalt sellele, miks pole tema arvates tegemist lepingu olulise tingimuse olulise või pideva rikkumisega, ehk RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud kõrvaldamise alust ei esinegi või miks Hankija leiab, et hoolimata selle esinemisest, ei ole Kolmas isik oma usaldusväärset Hankija silmis minetanud.

Tegemist ei ole nn tavapärase kolmandat isikut soodustava otsusega, mida hankija ei peagi eriliselt põhjendama, kuna selle otsuse sisulise õiguse kontroll ei ole teostatav viisil - vastab/ei vasta, millise olukorraga oleks võinud tegemist olla nt juhul, kui Kolmandal isikul poleks esinenud ühtegi rikkumist, ja eeldab vähemalt Hankija asjakohaseid kaalutlusi rikkumiste väheolulisusele või Kolmanda isiku jätkuval usaldusväärsetele vaatamata hankepingu(te) oluliste tingimuste olulisele või pidevale rikkumisele. Selliseid hinnanguid Hankija esitanud ei ole vaid on nähtavasti piirdunud üksnes Selgituses tooduga arvestamisega (teadmiseks võtmisega).

26. Kohtuvälise vaidluste lahendamise organina ei saa vaidlustuskomisjon hakata ise teostama seadusega haldusorganile antud kaalutlusõigust, vaid üksnes kontrollida kaalutluse teostamise õiguspärasust. Kuna Hankija kaalutlused Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel käesoleval juhul puuduvad, ei ole vaidlustuskomisjonil võimalik ka midagi kontrollida. Kolmanda isiku hankepassis esitatud Selgituses sai Kolmas isik kirjeldada vaid rikkumis(t)ega seotud asjaolusid ning enda arvamust nendest, kuid neile hinnangu andmine on Hankija pädevuses ja Kolmas isik ei saanud seda Hankija eest teha.

27. Vaidlustuskomisjon möönab, et täiendavaid põhjendusi hankemenetluses tehtud otsuse kohta võib anda ka vaidlustusmenetluses juhul, kui vaidlustuskomisjon on veendunud, et neist juhinduti ka otsuse tegemisel, kuid käesoleval juhul ei ole Hankija isegi üritanud vaidlustusmenetluses põhjendada Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmist RHS § 95 lg 4 p-i 8 alusel.

Vaidlustusmenetluses esitatud menetlusk dokumentides on Hankija esitanud võrdlemisi eklektiliselt arvukat kohtu- ja vaidlustuskomisjoni praktikat, kuid ei ole sisuliselt üldse puudutanud Hankija enda põhjendusi ega kaalutlusi, sh küsimust, miks tema hinnangul ei olnud Pärnu lepingu rikkumine Kolmanda isiku poolt lepingu olulise tingimuse oluline või pidev rikkumine, ehk kas RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud kõrvaldamise alus Kolmanda isiku puhul tegelikult esines või mitte. Ainsaks põhjenduseks on kokkuvõtlikult see, et Kolmas isik

teenindab Tallinnas arvukalt koole ja lasteaedu ning Hankijal puudub alus kahelda tema usaldusväärsuses.

28. RHS § 95 lg 4 p 9 sätestab, et [Hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja:] *kes on esitanud valeandmeid käesolevas paragrahvis sätestatud või käesoleva seaduse §-des 98–101 sätestatu alusel hankija kehtestatud kvalifitseerimise tingimustele vastavuse kohta või jätnud need andmed või § 104 lõigete 7 ja 8 alusel hankija nõutud täiendavad dokumendid esitamata.*

Kuna Kolmas isik on esitanud oma hankepassis andmed RHS § 95 lg 4 p-is 8 sätestatud kõrvaldamise aluse esinemise kohta, ei ole Kolmas isik esitanud valeandmeid RHS § 95 lg 4 p-i 9 mõttes.

29. Arvestades käesoleva otsuse p-ides 21-27 esitatud asjaolusid, on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks (RHS § 95 lg 4 p 8 alusel) on vastuolus RHS § 3 p-is 1 sätestatud riigihanke korraldamise üldpõhimõttega, mille kohaselt hankija tegutseb riigihanke korraldamisel läbipaistvalt ja kontrollitavalt, ning tuleb tunnistada kehtetuks.

30. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustusmenetlus lõpeb vaidlustuse osalise rahuldamisega, kuulub kulude väljamõistmiseks kohaldamisele RHS § 198 lg 2 (vaidlustusmenetluses tasutud riigilõiv, tasutud või tasumisele kuuluv eksperditasu ja lepingulise esindaja kulud jagatakse proportsionaalselt vaidlustuse või kahju hüvitamise taotluse rahuldamisega, arvestades eksperditasu ja lepingulise esindaja kulude puhul tasu ja kulude põhjendatust ja vajalikkust).

30.1. Riigikohus on 11.12.2020 otsuses kohtuasjas 3-20-1198 (p 28) asunud seisukohale, et vaidlustuse rahuldamise proportsiooni ei tule mõõta mitte nõudeid mehaaniliselt loendades vaid hinnanguliselt nende sisulist kaalu arvestades.

Vaidlustuskomisjon leiab, et kahest Vaidlustaja nõudest kogumist – tunnistada kehtetuks Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamiseks ning tunnistada kehtetuks Hankija otsus Kolmanda isiku kõrvaldamata jätmiseks - on esimese osakaal 2/3 ja teise osakaal 1/3, mistõttu vaidlustuskomisjon rahuldab vaidlustuse 1/3 ulatuses ning jätab rahuldamata 2/3 ulatuses.

30.2. Vaidlustaja on tasunud vaidlustuse esitamiseks riigilõivu 2560 eurot, millest tuleb Hankijalt välja mõista 1/3 ehk 853,33 eurot.

Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 2880 eurot (käibemaksuta), 16 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 180 eurot. Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja töömahukust arvestades on Vaidlustaja lepingulise esindaja kulud täies ulatuses vajalikud ja põhjendatud ning nendest tuleb Hankijalt välja mõista 1/3 ehk 960 eurot (käibemaksuta).

30.3. Hankija ei ole esitanud taotlust menetluskulude väljamõistmiseks.

30.4. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel. Kolmas isik on tähtaegselt esitanud taotlused lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks kogusummas 2260 eurot (käibemaksuta), 11,30 tunni õigusabi osutamise eest tunnihinnaga 200 eurot.

Vaidlustuskomisjon leiab, et asja keerukust ja töömahukust arvestades on Kolmanda isiku lepingulise esindaja kulud täies ulatuses vajalikud ja põhjendatud ning nendest tuleb Vaidlustajalt välja mõista 2/3 ehk 1506,66 eurot (käibemaksuta).

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik